

Het wandkleed van Bayeux als Middeleeuws stripverhaal

Het 'Tapis de Bayeux' vertelt ons veel over de oorlogshandelingen, zo'n 1000 jaar geleden. Interessant voor ons zijn vooral de boogschutters die op het wandkleed zijn afgebeeld.

Geschiedenis van het tapijt

De opdrachtgever voor het tapijt is mogelijk de aartsbisschop van Bayeux, Odon de Conteville (1049–1096), halfbroer van Willem de Veroveraar (Willem van Normandië). Het tapijt werd kort na 1066 besteld en het kostte niet meer dan twee jaar om het klaar te krijgen. Het werd volgens Normandische instructies opgezet maar in Engeland ontworpen en gemaakt. Het tapijt geeft als een stripverhaal de geschiedenis weer die leidde tot de inval in Engeland door Willem van Normandië, de invasie en de nederlaag van koning Harold en de dood van Harold tijdens de slag bij Hastings op 14 oktober 1066. Het tapijt kan worden beschouwd als propaganda om de inval van Willem in Engeland te rechtvaardigen. Toch geeft het tapijt een beeld van de strijd tussen legers weer en is bovendien een fraai kunstwerk dat door de eeuwen heen, ondanks slijtage, goed bewaard is gebleven. Het tapijt was 70.34 meter lang en ongeveer 50 cm breed. De ondergrond is van gebleekt linnen en er werden acht kleuren wol gebruikt. Aan het eind ontbreekt zo'n 60 cm.

Boogschutter of soldaat?

Bij de Vikingen behoorde de strijd te gaan van man tot man. Het boogschieten was voor de jacht en alleen boeren die werden bedreigd door plunderslaan schoten op de aanvallers. Krijgers gebruikten de boog dus niet tegen de vijand. De boogschutter op vroegmiddeleeuwse schilderijen zijn klein afgebeeld te zien. Vaak zijn het boeren in dienst van het leger. De boogschutter was laf en onbelangrijk. Later wordt de boogschutter belangrijker en zelfs een bepalende factor in de gewapende strijd. Hij wordt

een goed betaalde soldaat in het leger. Op het wandtapijt van Bayeux zijn ook veel boogschutters te zien. In de onderste rand klein afgebeeld zijn de boeren. Deze figuren zijn ook vaak slecht gekleed. Hier zien we ook het beroven van gesneuvelde soldaten. Groot afgebeeld in het belangrijke middenstuk zijn de ridders met pijl en boog. Goed in de wapenuitrusting of andere kleding gestoken.

De dood van koning Harold

Deze scène op het tapijt is onderwerp van discussie. We zien hier een drietal personen afgebeeld. De eerste met een pijl in het oog. Dit zou Harold zijn die zoals vele verhalen weergegeven, op deze wijze gesneuveld is. De tweede persoon, op een paard gezeten, houdt de derde neer. Ook deze derde figuur zou Harold zijn. Mogelijk is ook dat Harold symbolisch is afgebeeld met een pijl in het oog, de straf van God. De werkelijke oorzaak van zijn sneuvelen zou zijn, dat hij werd neergeslagen door de ridder te paard. Beide slachtoffers zijn echter niet gelijk gekleed. Het kan dus niet één en dezelfde persoon zijn. In detail is te zien dat bij de eerste figuur de pijl niet in het oog maar er net boven wordt getroffen. De tapisserie geeft ook mooi weer met wat voor wapens, naast pijl en boog, er gestreden werd. We zien de lans en de speer, het zwaard, de goedendag of knots en bijlen. Ook schilden werden gebruikt. Het tapijt is een indrukwekkend kunstwerk dat veel weergeeft van de vroege middeleeuwen.

Tekst: Hans Veldhuis

Bibliografie:

- o Het Tapis de Bayeux - Charles H. Gibbs-Smith - Unieboek b.v. Bussum
- o Het Wandkleed van Bayeux - L. Musset - Artaud Freres
- o <http://www.sjolander.com/viking/museum/bt/bt.htm>